

Μακεδονικός Αγώνας 1904-1908

Δημήτριος Καραμήτσος

Ομότιμος καθηγητής Ιατρικής Σχολής ΑΠΘ

Συγγραφέας

Βιβλιογραφία

Βακαλόπουλος ΚΑ. *Ο ένοπλος αγώνας στη Μακεδονία (1904-1908)*. Εκδ. Ηρόδοτος, Θεσσαλονίκη 1999.

Γονατάς Στ. *Απομνημονεύματα 1897-1957*. Αθήνα 1958.

Γούδης ΧΔ. *Η αλήθεια για τον Μακεδονικό Αγώνα*. Εκδ. Πάτρια, Αθήνα 2010.

Γούναρης ΒΚ. *Ο Μακεδονικός Αγώνας και η προετοιμασία της απελευθέρωσης*. Εις: *Η νεότερη και σύγχρονη Μακεδονία*. Επιμ. Κολιόπουλος Ι, Χασιώτης Ι. Εκδ. Παπαζήση και Παρατηρητής, Αθήνα-Θεσσαλονίκη 1992, σελ. 508-527.

Γούναρης ΒΚ. *Δημογραφικές εξελίξεις στην τουρκοκρατούμενη Μακεδονία*. Εις: *Η νεότερη και σύγχρονη Μακεδονία*. Επιμ. Κολιόπουλος Ι, Χασιώτης Ι. Εκδ. Παπαζήση και Παρατηρητής, Αθήνα-Θεσσαλονίκη 1992: 44-57.

Δραγούμης Ίων. *Μαρτύρων και ηρώων αίμα*. Εκδ. Νέα Θέσις, Αθήνα 1992 (1^η έκδοση 1907).

Δραγούμης Ίων. *Ο Ελληνισμός μου και οι Έλληνες*. Εκδ. Ελεύθερη Σκέψις, Αθήνα 1984 (1^η έκδ. 1913).

Κάκκαβος, ΔΝ. *Απομνημονεύματα (Μακεδονικός αγών)*. Εκδ. ΕΜΣ, Θεσσαλονίκη 2007

Καράμερος ΓΔ. *Το Μακεδονικό Ζήτημα*. Γ' εκδ. Αθήνα 1953.

Μαζαράκης Αινιάν ΙΚ. *Ο Μακεδονικός Αγώνας*. Εκδ. Δωδώνη, Αθήνα 1981

Μέγας Γιάννης. *Η επανάσταση Νεοτούρκων στη Θεσσαλονίκη*. Εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2003.

Μέγας Γιάννης. *Οι βαρκάρηδες της Θεσσαλονίκης. Η αναρχική βουλγαρική ομάδα και οι βομβιστικές ενέργειες του 1903*. Εκδ. Τροχαλία, Αθήνα 1994.

Μελά Ναταλία. *Παύλος Μελάς. Βιογραφία από διηγήσεις, αναμνήσεις, γράμματα δικά του και άλλων*. Εκδ. Δωδώνη, Αθήνα 1963.

Μιχαηλίδης ΙΔ και Παπανικολάου ΚΣ. (Επιμέλεια) *Αφανείς γηγενείς Μακεδονομάχοι*. Εκδ. Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών και University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2008.

Μόδης Γ. *Αγώνες για τη Μακεδονία*. Εκδ. Μπαρμπουνάκης, Θεσσαλονίκη 1975.

Νικολαΐδης Κ. *Ιστορία του Ελληνισμού με κέντρο και βάση την Μακεδονία*. (1^η έκδοση 1923). Εκδ. Μάτι, Αθήνα 2012.

Νυσταζοπούλου-Πελεκίδου Μ. *Το «Μακεδονικό Ζήτημα»*. Έκδοση Κέντρου Σπουδών Νοτιοανατολικής Ευρώπης, Αθήνα 1988.

Σφέτας Σπ. *Ελληνοβουλγαρικές αναταράξεις 1880-1908: Ανάμεσα στη ρητορική της διμερούς συνεργασίας και στην πρακτική των εθνικών ανταγωνισμών*. Εκδ. Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη 2008.

Σφέτας Σπ. *Όψεις του Μακεδονικού ζητήματος στον 20^ο αιώνα*. Εκδ. Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2001.

Σφέτας Σπ. *Η διαμόρφωση στις σλαβομακεδονικής ταυτότητας: Μια επώδυνη διαδικασία*. Εκδ. Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2003.

Χολέβας Ι. *Οι Έλληνες σλαβόφωνοι της Μακεδονίας*. Εκδ. Ρήσος, Αθήνα 1991.

Dakin D. *Ο Ελληνικός αγώνας για τη Μακεδονία 1897-1931*. Εκδ. Αφοί Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1996.

Αίτια Μακεδονικού Αγώνα:

**Ο Βουλγαρικός Εθνικισμός
και η αντίδραση του Πατριαρχείου αρχικά
και της Ελλάδας αργότερα**

Περί του βουλγαρικού εθνικισμού

- **1844: Παΐσιου Βελητσκόφσκι:** *Ιστορία Σλαβονοβουλγαρική των Βουλγάρων, των Τσάρων και των Αγίων.* Σόφια 1844

Περί του βουλγαρικού εθνικισμού

- **1844:** Παϊσίου Βελητσκόφσκι: *Ιστορία Σλαβονοβουλγαρική των Βουλγάρων, των Τσάρων και των Αγίων*. Σόφια 1844
- **1870:** Φιρμάνι Αβδούλ Αζίζ περί των 2/3 ψήφων σε κοινότητες για αλλαγή θρησκευτικής ηγεσίας. Ρόλος Ρώσου στρατηγού **Ιγάτιεφ** (θιασώτης του πανσλαβισμού με κριτήριο τη γλώσσα)

Περί του βουλγαρικού εθνικισμού

- **1844:** Παϊσίου Βελητσκόφσκι: *Ιστορία Σλαβονοβουλγαρική των Βουλγάρων, των Τσάρων και των Αγίων*. Σόφια 1844
- **1870:** Φιρμάνι Αβδούλ Αζίζ περί των 2/3 ψήφων σε κοινότητες για αλλαγή θρησκευτικής ηγεσίας. Ρόλος Ρώσου στρατηγού **Ιγάτιεφ** (κριτήριο η γλώσσα)
- **1872:** **Σχισματική βουλγαρική Εξαρχία:** όργανο του βουλγαρικού εθνικισμού, μέσον για ενσωμάτωση στη Βουλγαρία εξαρχικών περιοχών

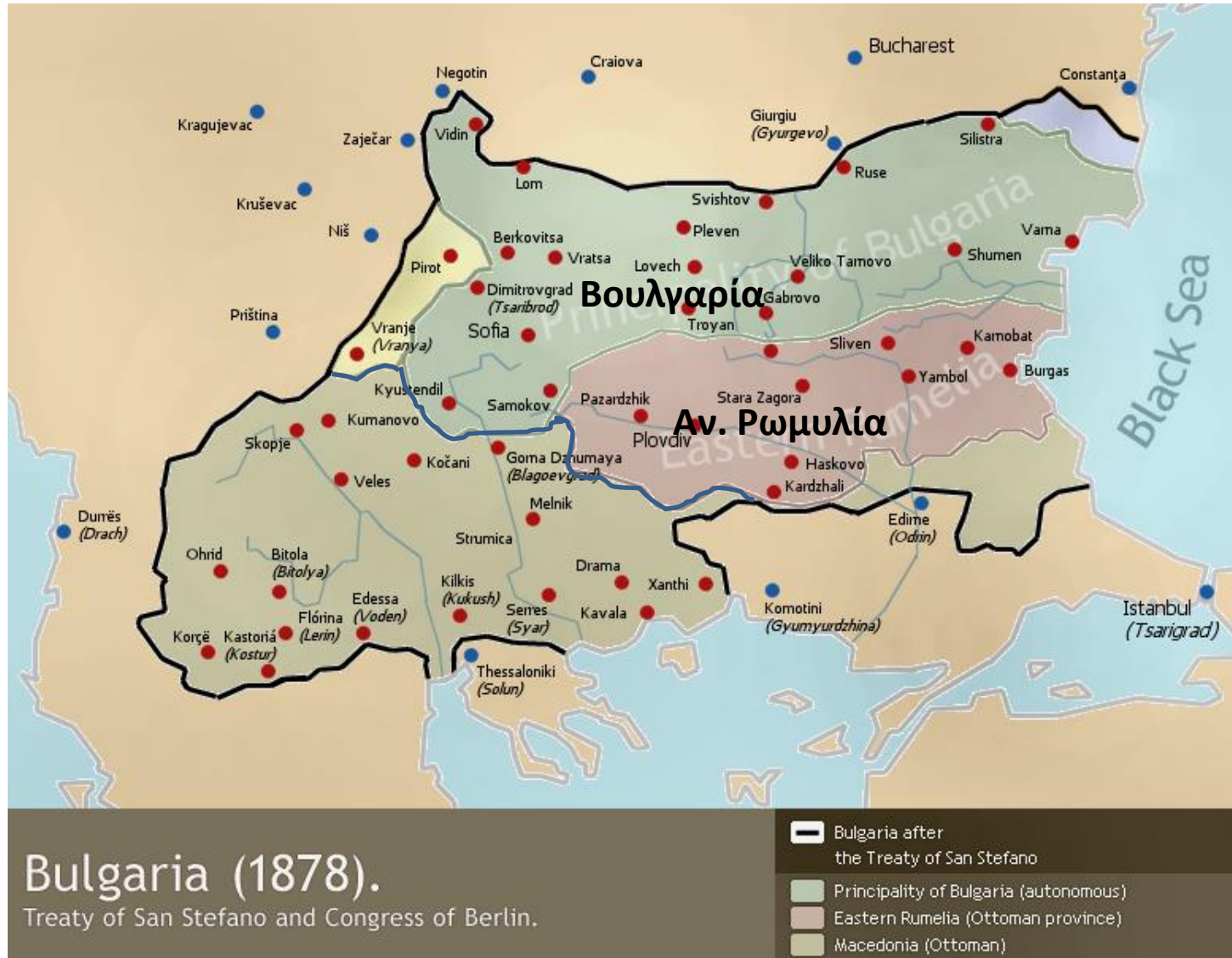
Έξαρχος Ιωσήφ

Αρχικά: Ίδρυση σχολείων, σλαβόφωνοι δάσκαλοι και ιερείς

Το 1900 έξι επισκοπές ήταν εξαρχικές σε σύνολο 32 επισκοπών

Έπειτα: Πιέσεις, εκβιασμοί, χρηματισμοί έως δολοφονίες και πυρπολήσεις σπιτιών για να γίνουν οι χωρικοί Εξαρχικοί

Συνθήκη Αγίου Στεφάνου Μάρτιο 1878

Συνθήκη Βερολίνου Ιούλιο 1878

ακυρώνει συνθήκη του Αγίου Στεφάνου

De jure αναγνώριση των de facto ανεξάρτητων κρατών Ρουμανίας, Σερβίας και Μαυροβουνίου.

Συνθήκη Βερολίνου 1878

Ενσωμάτωση Ανατολικής Ρωμυλίας

1885: Πραξικοπηματική ενσωμάτωση βόρειας Θράκης (Αν. Ρωμυλία) στη Βουλγαρία

Σλαβοφωνία στη Μακεδονία

Στις πόλεις επικρατούσε η ελληνική γλώσσα. Ειδική περίπτωση ήταν η πολυεθνική Θεσσαλονίκη

Σλαβικά φύλα ήρθαν στη Μακεδονία μετά τον 6^ομΧ αιώνα. Εργάτες σε κτήματα... κυρίως στην ύπαιθρο τα χωριά

Σλαβόφωνοι στη Μακεδονία

Χωριά αμιγώς σλαβόφωνα
Χωριά μεικτά
Χωριά ελληνόφωνα

Πόλεις: οι περισσότερες κυρίως ελληνόφωνες
ή καθ' υπεροχήν ελληνόφωνες. Εξάιρεση το Κιλκίς.

Σλαβομακεδονική γλώσσα πολύ
όμοια με βουλγαρική αλλά με πολλές λέξεις
Ελληνικές, τουρκικές και αλβανικές.
Οι Ευρωπαίοι τους θεωρούσαν Βουλγάρους.
Οι ίδιοι δεν ήξεραν τι είναι (Ντόπιοι).

Παράδειγμα ελληνικών λέξεων

Βαγγέλι=Ευαγγέλιο

Φτασάκ= Έφτασα

Σκολιό= Σχολείο

Σίτο= Σίτος

Αργάτ= Εργάτης

Αυλία= Αυλή

Τραπέζ= Τραπέζι

Ναγορά= Αγορά

Παναγούρ= Πανηγύρι

Δεμάτ= Δεμάτι

Ούσι= Ους (αυτί)

Η Μακεδονική σαλάτα

Στη γεωγραφική περιοχή της Μακεδονίας κατοικούσαν:

Έλληνες

Ελληνόφωνοι

Βλαχόφωνοι

Σλαβόφωνοι ποικίλης εθν. συνείδησης (Πατριαρχικοί και Εξαρχικοί)

Αρβανιτόφωνοι Χριστιανοί

Οθωμανοί Τούρκοι

Αλβανοί μουσουλμάνοι

Βούλγαροι

Σέρβοι

Ρουμάνοι

Φραγκολεβαντίνοι

Πολυεθνική Θεσσαλονίκη το 1900

- Εβραίοι 75.000
- Οθωμανοί 35.000
- Έλληνες 25.000
- Αρμένιοι 10.000
- Βούλγαροι 5.000

Από στοιχεία στρατηγού Κάκκαβου

Πληθυσμοί ανά βιλαέτι

Κατανομή Ελλήνων και Βουλγάρων ανά βιλαέτι (απογραφή του Χιλμί πασά το 1900)

A. Βιλαέτι Θεσσαλονίκης

Έλληνες 373.227

Βούλγαροι 207.317

B. Βιλαέτι Μοναστηρίου

Έλληνες 261.000

Βούλγαροι 178.412

Στη σημερινή ελληνική Μακεδονία ως χώρο

Έλληνες 429.000

Βούλγαροι 124.000

Δυο Βουλγαρικές οργανώσεις

VMRO (Εσωτερική Μακεδονική Επαναστατική Οργάνωση=**EMEO**)

1893 **Σεντραλιστές**

(επιδίωκαν ανεξάρτητη σλαβική Μακεδονία)

BMK (Ανώτατο Μακεδονικό κομιτάτο ή Εξωτερική Μακ. Οργάνωση)

1895 **Βερχοβιστές**

(επιδίωκαν ενσωμάτωση σε Βουλγαρία)

Δηλώσεις Βουλγάρων

Πρωθυπουργός Ντάνεφ:

Η αυτονομία της Μακεδονίας είναι για μας μέσον και όχι σκοπός.

Πρωθυπουργός Πετκώφ:

*Η κυβέρνηση επιδιώκει να ανακτήσουν **οι ομογενείς μας της Μακεδονίας** την **εθνική βουλγαρική συνείδηση** και τον **Βουλγαρικό εθνικό χαρακτήρα**.*

Γάλλος πρεσβευτής στη Σόφια:

*Το πρόγραμμα του κομιτάτου συνοψίζεται στο «**Η Μακεδονία για τους Μακεδόνες**», εκείνο όμως που εννοεί είναι «**Η Μακεδονία για τους Βουλγάρους**».*

Πρώιμη ελληνική απελευθερωτική οργανώση του Αν. Πηχαιών (1867)

- Ο Πηχαιών ίδρυσε την *Εθνική Επιτροπή* → **Νέα Φιλική Εταιρεία**

Συμμετείχαν:

N. Φιλιππίδης

Θ. Πασχίδης

I. Αργυρόπουλος

I. Σιώμος,

Αργ. Βούζας (Ιατρός)

N. Τουτουντζής

Βασ. Ωρολογόπουλος

Νικ. Ωρολογόπουλος

Απ. Σαχίνης

Υπεροχή ελληνικών γραμμάτων και πολιτισμού

- **1861: Ελληνικός Φιλολογικός Σύλλογος Κωνσταντινουπόλεως**
- **1861: Μακεδονική Φιλοεκπαιδευτική Αδελφότητα**
  - Γυμνάσιο Τσοτυλίου-οικοτροφείο
  - Σχολείο Λαού στην Πόλη
- **1869: Σύλλογος προς διάδοσιν των Ελληνικών Γραμμάτων**

Φιλοεκπαιδευτικοί σύλλογοι 1870-1878

Θεσσαλονίκη, Σέρρες, Έδεσσα, Καβάλα, Δράμα

Μεγάροβο, Προσωτσάνη, Κρούσοβο, Δοξάτο, Σιδηρόκαστρο, Στρώμνιτσα,

1875 η πρώτη ελληνική εφημερίδα σε Θεσσαλονίκη

ΕΡΜΗΣ → **Φάρος Μακεδονίας** (Σοφοκλής Γκαρμπολάς)

Σχολεία και μαθητές το 1900

Σχολεία		Μαθητές	
Ελληνικά	988	Έλληνες	59.640
Βουλγαρικά	561	Βούλγαροι	18.311
Ρουμανικά	49	Ρουμάνοι	2.002
Σερβικά	53	Σέρβοι	1.674

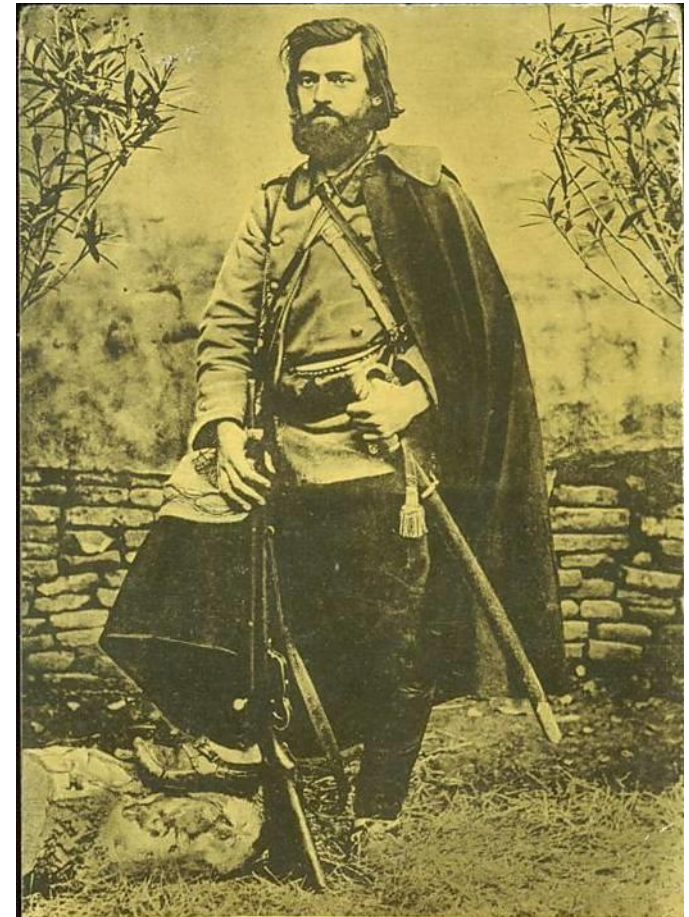
Μαθητές ανά σχολείο	Έλληνες	60
	Βούλγαροι	32
	Ρουμάνοι	40
	Σέρβοι	30

Βίαη Δράση κομιτατζήδων έναρξη 1897

- **Μπόρις Σαράφωφ** (στις αρχές βερχοβιστής).
- Πρώτα ένοπλα τμήματα στη Μακεδονία.
- Περιοδείες στην Ευρώπη + αντάρτικη δράση
- Δολοφονίες και καταστροφές στο Μελένικο

Σεπτέμβριο 1902 (Άνω Τζουμαγιά) μικρή
εξέγερση με αρχηγούς **Βερχοβιστές** απέτυχε

Απρίλιο 1903 **συνέδριο ΕΜΕΟ** στο Σμίλεβο
απόφαση για επανάσταση με συμμετοχή αγροτών

† Борисъ Сарафовъ въ походно облѣкло
† Boris Sarafoff in Reiseuniform.

Κομιτατζήδες

Από πίνακα βρετανικής εφημερίδας ο Σαράφωφ

Η βία των κομιτατζήδων

Στην «Κυανή Βίβλο» της βρετανικής κυβέρνησης το 1903: «Η δολοφονία είναι το κυριώτερον όπλον των βουλγαρικών Κομιτάτων. Προ ουδενός υποχωρούσιν. Οι Έλληνες είναι κυρίως τα θύματά των.».

«[...]και αθώων και αόπλων εκβιάσεις, ληστεΐαι, δολοφονΐαι, ανδρών και γυναικών, ανελεήμονα βασανιστήρια ιερέων, ιατρών, διδασκάλων κατακρεουργήσεις, ναών εμπρησμοί [...] καταστροφή χριστιανών Ορθοδόξων [...] γενική τρομοκρατία, πλημμύρα αίματος».

Ο Γάλλος Στιγκ, γενικός πρόξενος στη Θεσσαλονίκη, έγραψε στην «Κίτρινη Βίβλο»: «Οι κομιτατζήδες σκοτώνουν με πρωτοφανή αγριότητα όχι μόνο εκείνους που έχουν προγράψει, αλλά και τις οικογένειές τους και καΐγουν τα σπίτια τους»...

«Οι κομιτατζήδες διαπράττουν φόνους και καθαρές λεηλασίες».

ΙΛΙΝΤΕΝ 1903

- Αύγουστο **1903 επανάσταση ΕΜΕΟ (ΙΛΙΝΤΕΝ)**
- σε περιοχή Μοναστηρίου και Δυτ. Μακεδονίας.
- Έδρασαν **49** ομάδες με **1.200** άνδρες.
- Καταστροφές στο **Κρούσοβο**, στο **Νυμφαίο** και την **Κλεισούρα** από Οθωμανούς.
- **Σφαγές βλαχόφωνων Ελλήνων και σλαβόφωνων Γρεκομάνων.**

Αποτελέσματα του ΙΛΙΝΤΕΝ

- Ενίσχυση βουλγαρικού εθνικισμού
- Αφύπνιση πολιτικών της Αθήνας
- Αναστάτωση ευρωπαϊκής κοινής γνώμης
- **Σύσκεψη Μίστεργ-αποφάσεις**
  - Μεταρρυθμίσεις στην οθωμανική Τουρκία, μερική αμνηστία (1640 άτομα ελευθερώθηκαν)
  - Ξένοι αξιωματικοί επιβλέποντες την τάξη με επικεφαλής τον Ιταλό Ντε Τζόρτζι
  - Ρώσοι αξιωματικοί με σαφή μεροληψία υπέρ των Βουλγάρων

Μακεδονικός Αγώνας 1904-1908

ενεργοποίηση ελληνικής κυβέρνησης

- **Σκοπός:** Ο αγώνας για τη διατήρηση της πίστη στον οικουμενικό πατριάρχη στη Μακεδονία σε σύζευξη με την τόνωση του εθνικού ελληνικού φρονήματος.
- Να αντιπαρατεθούν οι Έλληνες στην βουλγαρική προπαγάνδα και την βία με τα ίδια μέσα.
- **Πολέμησαν ως καπετάνιοι:** Έλληνες αξιωματικοί και υπαξιωματικοί και ορισμένοι τοπάρχες οπλαρχηγοί (Ελληνόφωνοι και σλαβόφωνοι)
- **Πολέμησαν κυρίως:** Μανιάτες, Κρητικοί, Μακεδόνες, **Γρεκομάνοι**

Μακεδονικός Αγώνας 1904-1908

Καταδρομικές επιχειρήσεις ανταρτών σε βάρος των αντιπάλων Εξαρχικών Βουλγαροφρόνων και Βουλγάρων.

Ήταν ένας πόλεμος με αφορμή τη θρησκεία και υπόβαθρο τις εθνικές διεκδικήσεις Ελλάδας και Βουλγαρίας στον Μακεδονικό χώρο.

Είχαν προηγηθεί οι Βούλγαροι με απειλές, εκβιασμούς και φόνους και ήταν η φυσική αντίδραση των Ελλήνων.

Έκτροπα έγιναν και από τις δυο πλευρές και ο φανατισμός ήταν μεγάλος

Χαρακτηριστικά του αγώνα

- Ανορθόδοξος πόλεμος
- Αντάρτικες ομάδες 10-100 ατόμων
- Λίγες οι παραταξιακές συγκρούσεις μεταξύ εμπολέμων
- Περισσότερες οι ενέδρες
- Ψυχολογική Βία, πυρπολήσεις οικιών, βασανισμοί και φόνοι
- Ο Τουρκικός στρατός κοινός αντίπαλος Εξαρχικών και Πατριαρχικών (Ελλήνων ιδίως από το 1906)

Χρηματοδότες

Πατριαρχικοί

- Από την κυβέρνηση Ελλάδας
- Από ιδιώτες

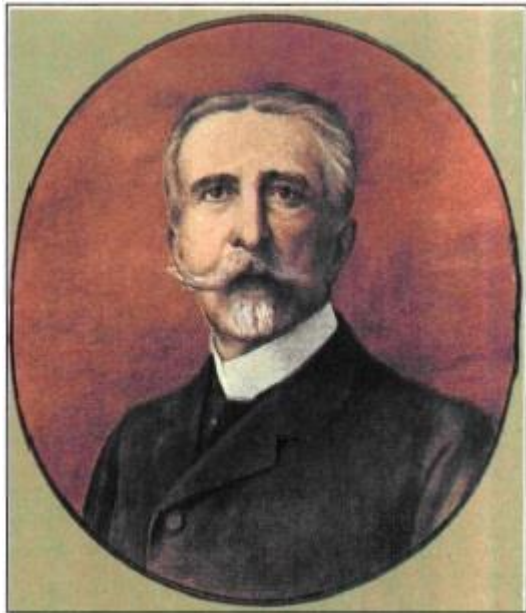
Εξαρχικοί

Από τις κυβερνήσεις
Βουλγαρίας και Ρωσίας

Χρηματοδότες από την Ελλάδα

- Η Λουίζα Ριανκούρ
- Η Εθνική Εταιρεία (ίδρυση 1894)
- Η κυβέρνηση Γεωργίου Θεοτόκη
  - Από Ιούνιο 1903-Δεκ. 1903
  - Από Δεκ. 1905- Ιούλιο 1909

Ο ρόλος των Οθωμανών

- Στην αρχή οι Οθωμανοί ανέχονταν τα Πατριαρχικά σώματα ως αντίβαρο στους κομιτατζήδες
- Από το 1905 άρχισαν να κυνηγούν κάθε αντάρτικο σώμα
- Από το 1907 με πολυάριθμο στρατό
- Τα περισσότερα θύματα σε Έλληνες μετά το 1905 είναι από τα οθωμανικά αποσπάσματα στρατού

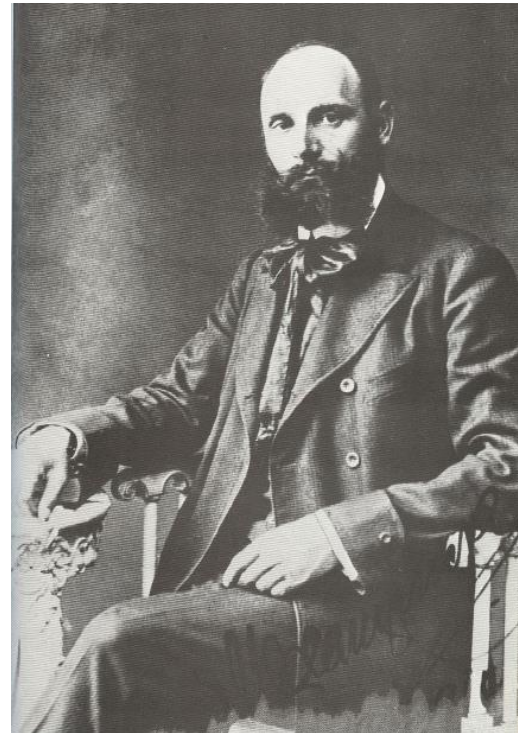
Σοσιαλιστές ΕΜΕΟ

Ηγέτης ο Σαντάνσκι. Υποστήριζε Βαλκανική Σοσιαλιστική Ομοσπονδία (ΒΣΟ). Διέπραξε σωρεία δολοφονιών (Ντάεφ, Σαράφωφ, Γκαρβάνωφ, μητροπολίτη Γρεβενών Αιμιλιανό).

- Την ΒΣΟ υποστήριζαν και όλα τα κομμουνιστικά κόμματα των βαλκανικών χωρών

(Το διεθνιστικό καθήκον υπερερούσε του εθνικού).

- Ο Σαντάνσκι δολοφονήθηκε από ακτιβιστές της ΕΜΕΟ τον Απρίλιο του 1915.

Οι Βερχοβιστές

- Ενίσχυαν την ΕΜΕΟ αλλά είχαν και αντιπαλότητα
- Ισχυροί άνδρες ήταν ο στρατηγός **Τσόντεφ** και ο συνταγμ. **Γιαγκώφ**
- Πίεζαν για γενικευμένη επανάσταση.
- Εξέδωσαν υποχρεωτικά και για Έλληνες πατριωτικά ομόλογα.
- Ενίσχυσαν την οργάνωση αναρχικών: «**Βαρκάρηδες** της Θεσσαλονίκης»

Οι Βαρκάρηδες της Θεσσαλονίκης

Οι Βερχοβιστές αναρχικοί (επονομαζόμενοι Βαρκάρηδες) :

Προκάλεσαν έκρηξη σε ένα γαλλικό πλοίο και σε:

-εγκαταστάσεις φωταερίου,

-μητροπολιτικό Ναό,

-οθωμανική τράπεζα,

-γερμανική λέσχη,

-νοσοκομεία,

-εβραϊκή σχολή,

-ελληνικό θέατρο,

-ταχυδρομείο,

-μερικά καταστήματα.

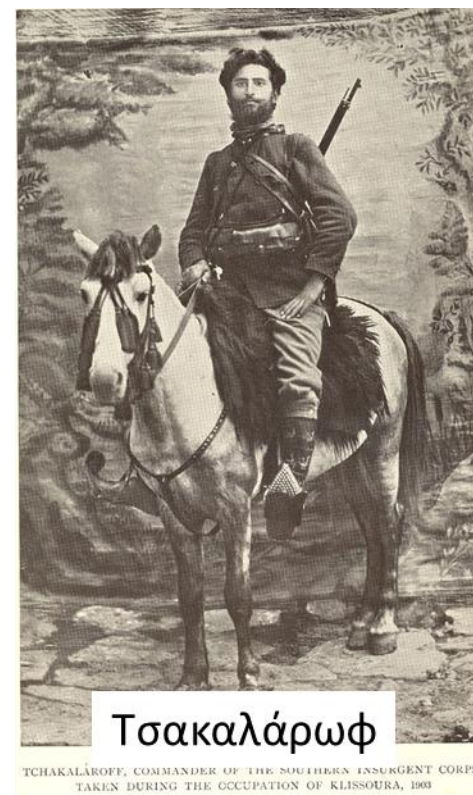
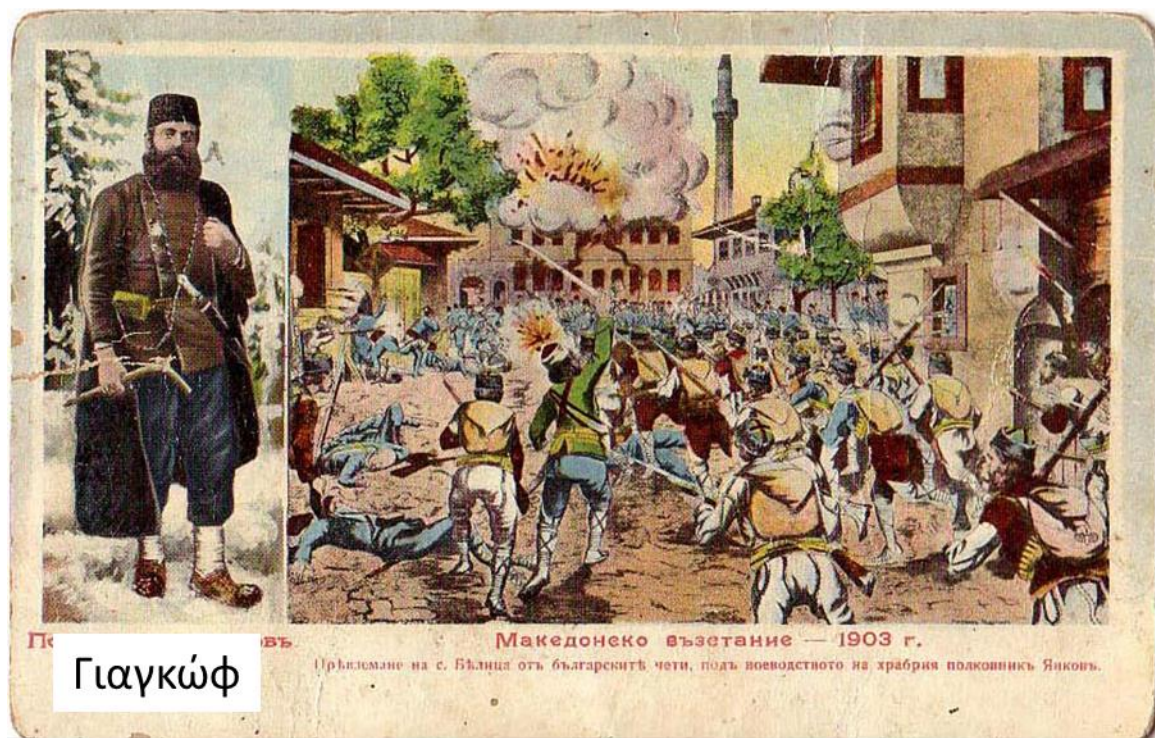
Οι Οθωμανοί αντέδρασαν έντονα και σκοτώθηκαν 50 άτομα, αλλά εντελώς αδίκως μεταξύ αυτών και 15 Έλληνες. Τους αναρχικούς βομβιστές τους ενίσχυσε υλικά ο Σαράφωφ.

THE WRECK OF THE OTTOMAN BANK.

Αντιπαράθεση Γιαγκώφ με Τσακαλάρωφ της ΕΜΕΟ που αντιδρούσε στην επανάσταση

Δολοφονίες Ελλήνων ενδεικτικώς από κομιτατζήδες

- Διερμηνέα προξενείου Θεσ/νίκης **Θ. Ασκητή**
  - Έμπορο **Θ. Μόδη** μέσα στο κατάστημά του στο Μοναστήρι
  - **Θ. Καπετανόπουλο** στο Μοναστήρι
  - Δασκάλα **Κατερίνα Χατζηγεωργίου** στην Γρίτσιστα
  - Πτηνοπώλη **Σ. Σκούρτη** στη Στρώμνιτσα
  - Ιερέα **Παπαστογιάννη** στο Μεσημέρι Εδέσσης
  - Ιερέα **Παπαντώνης**
  - Έπαρχο **Μινδούρη** στο Λάκκο Σερρών
  - Πρόκριτο **Χρ. Λιάνης** σε κάτω Νευροκόπι
  - Πρόκριτο **Τράικο** + οικογένεια σε Πεντάλοφο Θεσσαλονίκης
  - Δάσκαλο **Ι. Πίτσουλα** σε Γουμένισσα
  - Πατέρα δακάλου **Ρούντη**
  - **Χαρ. Λιώτη** πρόκριτος Στρώμνιτσας
  - **Ιερέα χωριού Μπροντ** Μοριχόβου
-
- Κ.Ο.Κ ο κατάλογος είναι πολύ μεγάλος

Το Πατριαρχείο αντέδρασε

Έστειλε φλογερούς ιεράρχες σε Μητροπόλεις

Γερμανός Καραβαγγέλης

Ιωακείμ Φορόπουλος

Φώτιος Καλπίδης

Αιμιλιανός Λαζαρίδης

Χρυσόστομος Καλαφάτης

Γρηγόριος Ζερβουδάκης

Θεοδώρητος Βασματζίδης

Στέφανος Δανιηλίδης

Ειρηναίος Παντολέων

Αλέξανδρος Ρηγόπουλος

σε Καστοριά

σε Πελαγονίας

σε Κορυτσά

σε Γρεβενά

σε Δράμα

σε Σέρρες

σε Νευροκόπι

σε Βοδενά (Έδεσα)

σε Μελένικο

σε Θεσσαλονίκης

Σημαντικοί Επίσκοποι

Αυτοί οι τρεις δολοφονήθηκαν

Γερμανός Καραβαγγέλης
Καστοριάς

Ιωακείμ Φορόπουλος
Πελαγονίας

Φώτιος Καλπίδης
Κορυθσάς

Αιμιλιανός
Γρεβενών

Χρυσόστομος
Δράμας

Καραβαγγέλης, σε επικήδειο: «Δεν πρέπει να απελπίζεστε, στη θέση του σκοτωμένου εμείς θα στείλουμε καλύτερον, κι αν τον σκοτώσουν κι αυτόν, θα στείλουμε άλλον καλύτερον.

Αυτή είναι η μοίρα του Ελληνικού Έθνους, να εργάζεται με το αίμα του για την απελευθέρωσή του».

Γερμανός Καραβαγγέλης

Επίσκοπος Καστοριάς 1900-1908
Συντόνιζε τον αγώνα στα Κορέστεια
Κυκλοφορούσε έφιππος με όπλο Μάλιγχερ
Εξαγόραζε Τούρκους και Εξαρχικούς
Π.χ. τον Γκέλεφ!

Προς τον πατριάρχη Ιωακείμ τον Γ΄ :
«Οι Κομιτατζήδες επιδιώκουν
να υποχρεώσουν τους χωρικούς
να επιλέξουν μεταξύ Εξαρχίας και
θανάτου»

Είπε στον συγγραφέα **H. Brailsford** μετά από την επανάσταση του ΙΛΙΝΤΕΝ: «*Η συμμαχία μας με τους Τούρκους είναι προσωρινή. Θα έρθει η μεγάλη μέρα όταν ο Ελληνισμός θα προβάλλει τα δικαιώματά του. Αλλά πρώτη προτεραιότητα είναι η ανάγκη συντριβής των Βουλγάρων*».

Γερμανός Καραβαγγέλης

Συντόνιζε τον αγώνα στα Κορέστια. Συνεργάστηκε με τον Ι. Δραγούμη

Μετατέθηκε στην Αμισό το 1908
(αντάρτικο στον Πόντο)

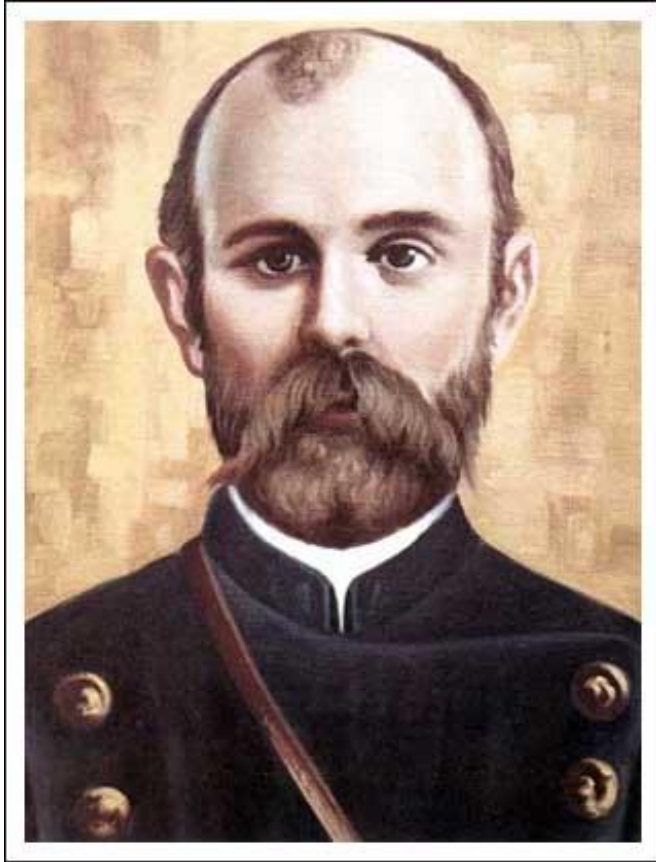
Πέθανε πτωχός ως επίσκοπος
Βιέννης το 1935

Τα απομνημονεύματά του
(λίαν ελλιπή) εξέδωσε η ΕΜΣ

Διαδήλωση που οργάνωσε ο Καραβαγγέλης για να μη έρθει
εξαρχικός Επίσκοπος στην Καστοριά

Καπετάν Κώττας

- Σλαβόφωνος Μακεδονομάχος στα Κορέστεια.
- Σκότωσε διάφορους μπέηδες και αγάδες που αυθαιρετούσαν (τον Ταΐρ αγά πριν να βιάσει δυο Ελληνίδες).
- Αρχικά συνεργάστηκε με τους Βουλγάρους.
- Τον έπεισε να αγωνιστεί με τους Πατριαρχικούς ο μητροπολίτης Γ. Καραβαγγέλης.
- Σκότωσε τον αρχηγό του κομιτάτου Καστοριάς Παπατραϊκώφ.
- Συνεργάστηκε με Κρητικούς καπετάνιους (Καούδη, Δικώνυμο-Μακρή)
- Συνελήφθη μετά από προδοσία και απαγχονίστηκε μετά από 13 μήνες.

Καπετάν Βαγγέλης Στρεμπενιώτης

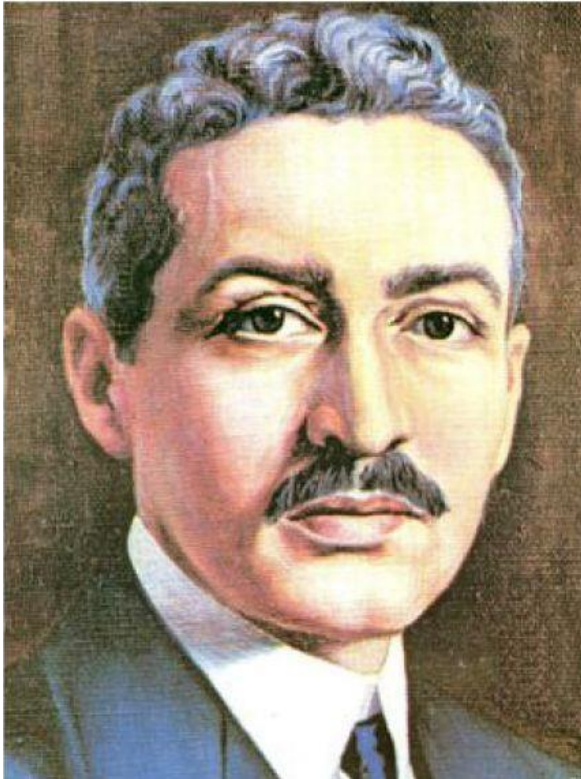

Με ενέργειες του Καραβαγγέλη έγινε αρχηγός σώματος Πατριαρχικών.

Εξόντωσε του βοεβόδα Κύρτσεφ.

Σκοτώθηκε τον Μάιο 1904 σε ενέδρα.

Ίων Δραγούμης

Γιος του πρωθυπουργού Στεφάνου Δραγούμη
Απώτερη καταγωγή: Βογατσικό
Ονειροπόλος πατριώτης που ίδρυσε τη μυστική
οργάνωση «**Άμυνα**» του **Ελληνισμού**» ως υποπρόξενος
στο Μοναστήρι 1902-1903

Έγραψε:

«Από κανένα κράτος της Ευρώπης δεν έχουμε να περιμένουμε ούτε βοήθεια, ούτε τίποτε. Να ξέρεις πως είμαστε εντελώς μόνοι μας. Κανείς δεν μας βοηθεί και όλοι μας κτυπούν. Γιατί λοιπόν να μην κάνουμε μόνοι μας ό,τι πρέπει;»

Έγραψε:

*«Δεν δουλεύω για την κυβέρνηση,
δουλεύω για τον Ελληνισμό.
Δεν αγαπώ την κυβέρνηση, αγαπώ τον Ελληνισμό...»*

Ίων Δραγούμης

Έγραψε: «Αγαπώ πάρα πολύ τον άνθρωπο για να γίνω στενός σοσιαλιστής. Αγαπώ πάρα πολύ τον άνθρωπο για να γίνω στενός πατριώτης. Αγαπώ πάρα πολύ τον άνθρωπο για να νοιώσω τον εαυτό μου άτομο».

1903 Πρόξενος στις Σέρρες 1903

1904 Στον Πύργο Βουλγαρίας

1907 Γραμματέας σε προξενείο Κωνσταντινούπολης

1908 Βουλευτής, θύμα του εθνικού διχασμού δολοφονήθηκε το 1920

Λευκή ας βαλθεί όπου έπεσες, Κολώνα
(Πώς έπεσες, γραφή να μη το λέει)
Λευκή με της Πατρίδας την εικόνα
Μόνο εκείνη ταιριάζει να σε κλαίει,
Βουβή, μαρμαρωμένη να σε κλαίει! (Κ. Παλαμάς)

Ζωγραφισμένο από εμένα

Δημήτριος Καλαποθάκης

Εκδότης εφημερίδας *Εμπρός* (1896)
και συγγραφέας.

Γραμματέας του Χαρίλαου Τρικούπη

Ίδρυσε το **Ελληνο-Μακεδονικό κομιτάτο**
(Νοέμβριο 1904)

Παραιτήθηκε το 1907 λόγω λάθους σε
δημοσίευση ότι φονεύθηκε ο Καραβαγγέλης
αντί του Φωτίου της Κορυτσάς

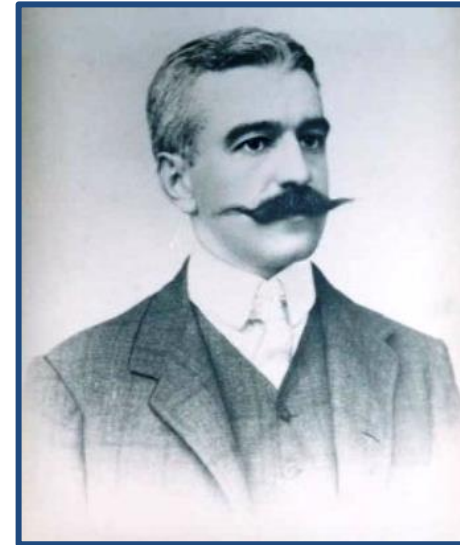
Στο κομιτάτο ανήκε και ο πολιτικός
Στέφανος Δραγούμης που στρατολογούσε
εθελοντές για τον αγώνα

Κων. Μάνος

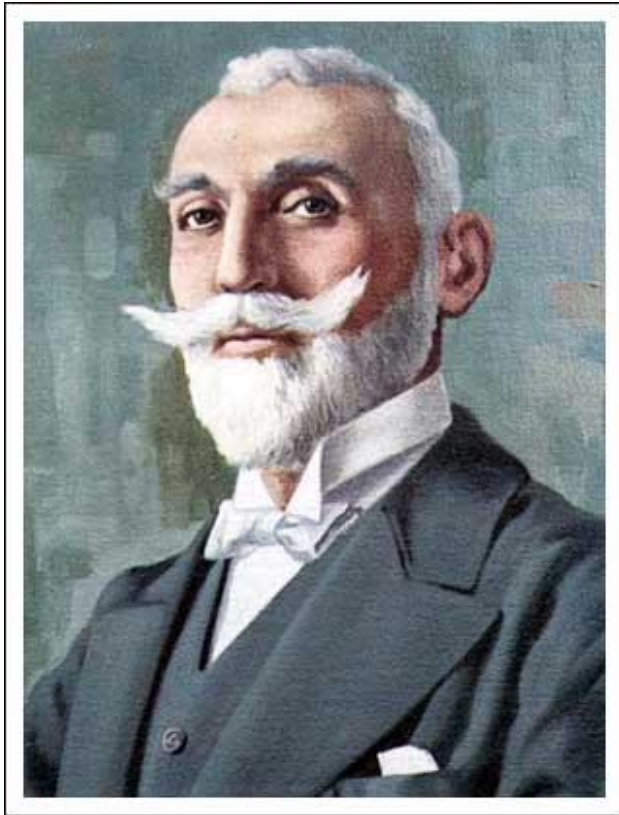
Νέος επικεφαλής του μακεδονικού κοιμιτάτου 1907

Κων. Μάνος

Γιος του στρατηγού Θρασύβουλου Μάνου
Δάσκαλος Ελληνικών βασιλισσας Ελισσάβεν Αυστρίας
Επαναστάτης στο Θέρισο
Μακεδονομάχος (Μιχαηλίδης)
Βουλευτής και δήμαρχος Χανίων
Αεροπόρος (1913⁺ Σκοτώθηκε στον Β' Βαλκ. Πόλεμο)

Λάμπρος Κορομηλάς

Πρόξενος στη Θεσσαλονίκη από Μάιο 1904
έως τον Ιούλιο 1906

Το γραφείο του ήταν κέντρο συντονισμού
του Μακεδονικού Αγώνα

Στρατιωτικοί εργάζονταν ως γραφείς

Γεν. επιθεωρητής προξενείων έως και 1907

Πρεσβευτής στην Ουάσιγκτον 1908

Υπουργός εξωτερικών του Βενιζέλου 1912

Πράκτορες στα προξενεία ή με κάλυψη επαγγέλματος

- **Κάκκαβος Δημ.** (γραφέας)
- **Εξαδάκτυλος Αθ.**(γραφέας)
- **Γρηγοριάδης Νεοκ.** (Γραμμ. Μητρόπολης Μοναστηρίου)
- **Κλείτος** (Έμπορος)
- **Αμβράσογλου Ι.** (Αμβρακιώτης)
- **Τσιρογιάννης Βλάσης** (διευθυντής Σχολείου)
- **Κονδύλης Γ.**(Επιθεωρητής Σχολείων)
- **Γονατάς Στ.** (Πρόξενος Αλεξανδρούπολης)
- **Λαμπράκης Δημ.** (Δάσκαλος)
- **Αναγνωστάκης Μιχ.** (ιερομόναχος στη Γουμένισσα)
- **Γρηγοριάδης Νεόκοσμος** (Γραμματέας Μητρόπολης Μοναστηρίου)
- **Κακουλίδης Γ.** (Υπηρέτης δημοσιογράφου Παγιαρές)
- **Νικολαΐδης -Σουλιώτης Αθ.** (Έμπορικός αντιπρόσωπος)

Η οργάνωση Θεσσαλονίκης

- **Αθανάσιος Σουλιώτης (Νικολαΐδης) Αξιωματικός Ελλ. στρατού**
- Υποτίθεται έμπορος ραπτομηχανών
- Συνεργασία με Ίωνα Δραγούμη και Κορομηλά
- Εμπάρκο σε βουλγαρικές επιχειρήσεις
- Δολοφονίες Βουλγάρων σε αντίποινα με ομάδα εκτελεστών (εκτελεστής ο Πενζίκης)

1908 : Μυστική οργάνωση Κωνσταντινούπολης
μαζί με Ίωνα Δραγούμη

Στρατιωτικοί επικεφαλής ανταρτικών ομάδων

- Κατεχάκης (Καπ. Ρούβας)
- Τσόντος (Καπ. Βάρδας)
- Μαζαράκης Κ. (Ακρίτας)
- Μαζαράκης Αλ.(Ιωαννίδης)
- Οθωναίος Αλ.(Παλμίδης)
- Μωραΐτης Μ (Κόδρος)
- Γύπαρης
- Σπυρομήλιος Σπ.(Μπούας)
- Δεμέστιχας (Νικηφόρος)
- Σάρρος (Κάλας)
- Βλαχάκης (Λίτσας)
- Κονδύλης Γ
- Έσλιν Όθων

Γραφείο προξένου Κορομηλά

Παύλος Μελάς

Μέλος της Εθνικής Εταιρείας
σύζυγος Ναταλίας Δραγούμη

Τον Φεβρουάριο του 1904 ο Παύλος Μελάς πάει
στη Μακεδονία με άλλους τρεις αξιωματικούς,
Α. Κοντούλη, Α. Παπούλα και Γ. Κολοκοτρώνη.

Μονομαχία με Κολοκοτρώνη.

Τον Ιούλιο 1904 νέα περιοδεία ως ζωέμπορος
Μίκης Ζέζας. Συνάντηση με Κορομηλά.

28 Αυγούστου 1904 πάλι στη Μακεδονία
ως γενικός αρχηγός ελλήνων ανταρτών.

Π. Μελάς ένας μάρτυρας για τη Μακεδονία

Ανθυπολοχαγός με δυο τέκνα

Έγραψε στη σύζυγό του μετά την εκτέλεση δυο ενόχων δολοφονίας του ιερέως στο Στρέμπινο: *Έκλαυσα πικρά. Ποιος είμαι εγώ για να σκοτώνω; Εγώ ήλθα δια να ενώσω»*

Θάνατος Π. Μελά

Παγίδευση του Μελά στη **Στάτισσα** από τον κομιτατζή **Μήτηρο Βλάχο**

Στις 12 Οκτωβρίου πεθαίνει πυροβολημένος κάτω από ανεξακρίβωτες συνθήκες.
Μία σφαίρα από μόλυβδο (;)

10 εκδοχές για τον θάνατό του
(Ελευθεροτυπία, 10/10/2004)

Μήτρος Βλάχος

Σπίτι όπου σκοτώθηκε ο Παύλος Μελάς

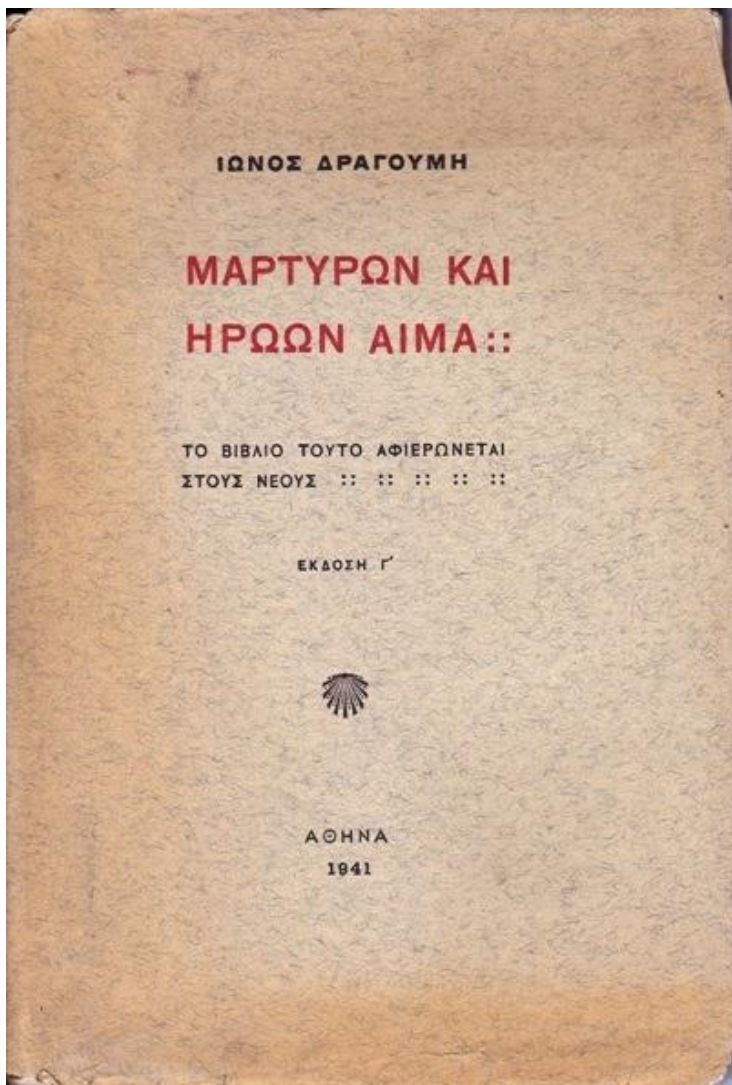

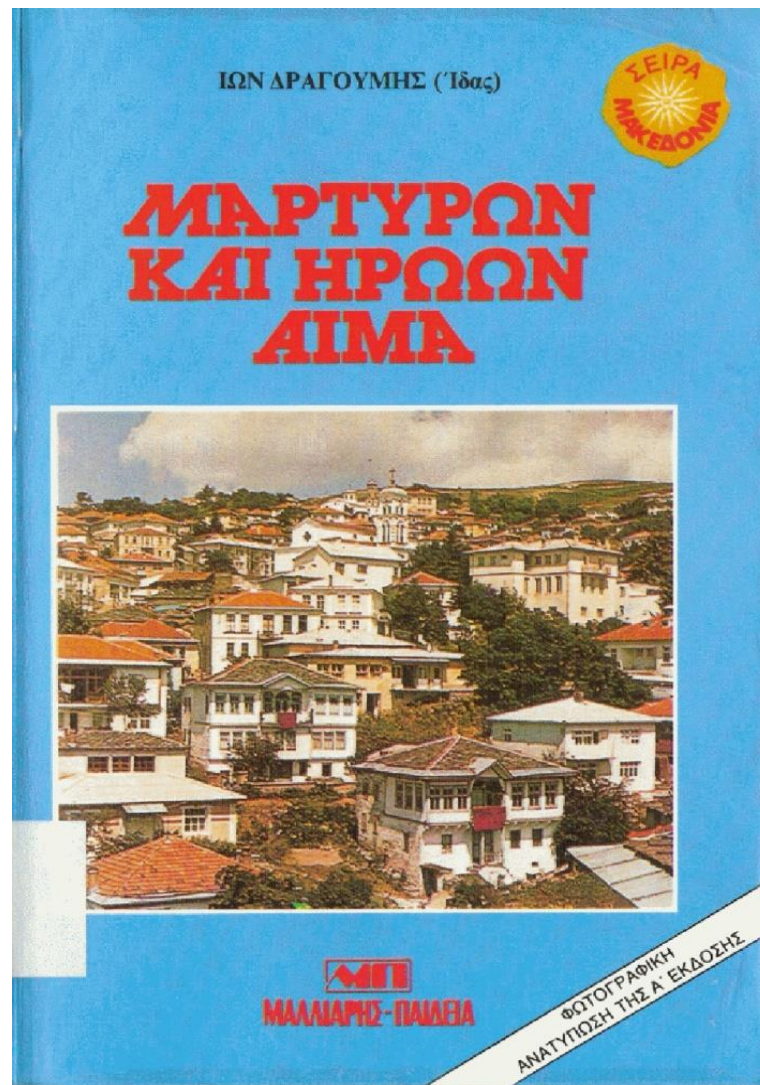

Γενική κινητοποίηση

- Γενική συγκίνηση και ενδιαφέρον για τη Μακεδονία
- Μπαίνουν στη Μακεδονία ως καπετάνιοι οι:
- **Κατεχάκης (Καπ. Ρούβας)**
- **Καούδης Ευθ.**
- **Τσόντος (Καπ. Βάρδας)**

Γ' έκδοση 1941

Σύγχρονη ανατύπωση της Α' έκδοσης

Γεώργιος Τσόντος (κ. Βάρδας)

(Κρητικός αξιωματικός)

Γεώργιος Κατεχάκης (κ. Ρούβας)

(Κρητικός αξιωματικός)

Ευθύμιος Καούδης

Κρητικός

Γεώργιος Δικώνυμος – Μακρής

(Κρητικός)

Πάυλος Γύπαρης

(Κρητικός)

ΠΑΥΛΟΣ ΓΥΠΑΡΗΣ

Φυτρώσετε στο Στρέμπανο δάφνες, μυρτιές και κρίνους
κι ας γίνη βασιλιά μπαξές, ας γίνη Εδέμ για εκείνους..
Μαζί μ' αυτά και τον Χριστό στέκομεν, προσκυνούμεν,
κι ώσπου να ζη ο Έλληνας, Θεό θα τον καλούμεν...

Ακούω κανόνια να βροντούν, καμπάνες να σημαίνουν,
βλέπω παρθένες βιαστικές, με δάκρυα να υφαίνουν
έναν δικέφαλο Αητό, μ' ένα σταυρό μεγάλο,
νοιώθω καρδιώνε ράγισμα, ακούω ψυχώνε σάλο.

Θωρώ το ξεμαρμάρωμα μεσ' στη χρυσή την πύλη,
να παίρνουν τη μετάδοσι στου Γρηγορίου τα χείλη,
βλέπω και το Βυζάντιο, ν' ανοίγη σαν λουλούδι
και να αληθεύη το χρυσό του Γένου μας τραγούδι...

Έχετε σκλάβοι υπομονή, τα σύννεφα περνάνε,
πάλι με χρόνους με καιρούς, πάλι δικά μας θάναι!

Δυστυχώς ενεπλάκη στη δολοφονία του Ι. Δραγούμη το 1920

Κώστας Γαρέφης

(Πηλιορείτης)

Ο βοεβόδας Δάνεφ άρπαξεν 600 πρόβατα Ελλήνων. Ο Γαρέφης κάνει μάχη, σκοτώνει 12 Κομιτατζήδες και αποδίδει πίσω τα πρόβατα

Χτύπησε και σκότωσε τους βοεβόδες Λούκα καί Καρατάσο, σπεύδει, αρχίζει μάχη, φονεύει αυτούς μετά 14 κομιτατζήδων αλλά σκοτώθηκε κι αυτός από λάθος στη νύχτα.

Παύλος Κύρου

Γρεκομάνος

Συνεργάστηκε με τον Π. Μελά

Λάκης Πύρζας

Γρεκομάνος

Συνεργάστηκε με τον Π. Μελά
Επικεφαλής ομάδας αργότερα

Η μάχη στο Μουρίκιο

22 Απρ 1905: 110 άνδρες των **Ρούβα, Βέργα, Γύπαρη** έδωσαν μάχη με 200 Τουρκαλβανούς

Με έξυπνες κινήσεις οι Οθωμανοί βρέθηκαν μεταξύ πυρών από τρεις πλευρές και διαλύθηκαν

Σύγκρουση στο ανταρτικό

30/11/1904

- Σώματα **Κατεχάκη, Καούδη, Γύπαρη**
εναντίον **Μήτρου Βλάχου, Καρσάκωφ**
- 35 έλληνες εναντίον 70 Βουλγάρων
- Προσέτρεξαν και ένοπλοι Πισοδερίου!!!
- 12 Βούλγαροι νεκροί

Επεισόδιο: Παραμονή Χριστουγέννων βράδυ τα σώματα Κατεχάκη και Καούδη έφτασαν στο Ανταρτικό και οι άντρες εξαντλημένοι, παγωμένοι και ψειριασμένοι μπήκαν στα άδεια σπίτια μια και οι κάτοικοι ήταν στην εκκλησία...

Λοιπά σώματα στην Μακεδονία

Νταφώτη
Μαζαράκη Κ. (Ακρίτας)
Σπυρομήλιου (καπ. Μπούας)
Κατσιγάρη
Γαρέφη
Βλαχάκη (καπ. Λίτσα)
Κόκκινου
Μπέλλου
Βολάνη
Πούλακα
Σπανού
Ζώη
Τόμπρα
Πλατανιά
Κλείτου
Πηχεών
Πούλακας
Πύρζας
Νταλίπης
Αγαπηνού

Φαληρέα
Χασιώτη
Καλομενόπουλου
Σακελλαρόπουλου (καπ. Ζήριας)
Σημανίκα
Μπενή
Δούκα (καπ. Ζέρβας)
Μητρούση
Γρηγορίου
Μπραγιάννη
Νικολούδη
Τσιώρη
Σταυρόπουλου
Παππά (καπ. Βρόντα)
Παπαδά
Παπαγεωργίου
Μωραϊτή (καπ. Κόδρος)
Κατσιγάρη
Μπουκουβάλα (Καπ. Πετρίλος)
Παπατζανατέα

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΑΦΑΝΕΙΣ ΓΗΓΕΝΕΙΣ ΜΑΚΕΔΟΝΟΜΑΧΟΙ

(1903-1913)

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ
ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΕΚΔΟΣΗ

Αφανείς Γηγενείς Μακεδονομάχοι (1903-1913)

Κολιόπουλος Ι. Σ. (επιστ. εποπτεία),
Μιχαηλίδης Ι. Δ. – Παπανικολάου Κων. Σ. (επιμ.),
Ε.Μ.Σ.

University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2008,

Το σώμα Ι. Νταφώτη

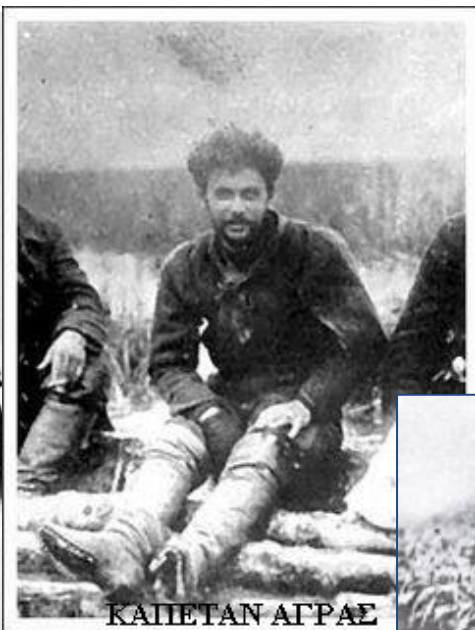
Απρίλιο 1905

- Κρητικός αξιωματικός που θήτευσε και στη λεγεώνα των ξένων
- Επικεφαλής 80 ανδρών ειδικά εκπαιδευμένων στη Βουλιαγμένη
- Συνεπλάκη σοβαρά με Οθωμανικό στρατό στην περιοχή της Αγίας Αναστασίας και Βασιλικών (12 αντάρτες νεκροί, 40 τραυματίες).
- Λάθος το μέγεθος του σώματος για αντάρτικο αγώνα (80 άνδρες)
- Διέφυγε στην Ελλάδα

Τέλος Άγρας Σαράντος Αγαπηνός)

Αξιωματικός

Ηρωϊκός αγωνιστής στον βάλτο Γιαννιτσών.
Κατέλαβε την καλύβα μεγάλη Κούγκα
Αγωνιζόταν με ελονοσία και τραυματίας
Παγιδεύτηκε από τους Εξαρχικούς Ζλατάν και
Κασάψε που τον βασάνισαν και τον κρέμασαν
με τον σύντροφό του Μίγγα

Απεικόνιση μάχης στον Βάλτο

Ο αρχικομιταζής Απ. Πέτκωφ

Αναγκάστηκε να εγκαταλείψει
ηττημένος τον βάλτο των Γιαννιτσών

Καπετάν Γκόνος Γιώτας

Γρεκομάνος

-Έδρασε ως εκπαιδευτής και οδηγός Ελλήνων στον Βάλτο Γιαννιτσών

-Εθεωρείτο το **στοιχείο του Βάλτου** άτρωτος από ασθένειες και σφαίρες.

-Συνεργάστηκε με τον Άγρα, τον Νικηφόρο (Δεμέστιχας) και τον λοχία Παπατζανατέα.

-Σκοτώθηκε από Τούρκους το 1911.

Οργάνωση πολιτοφυλάκων το 1905

Ένοπλοι έλληνες χωρικοί οργανώθηκαν ενόπλως:

-για άμυνα σε επιθέσεις βουλγάρων στα χωριά

-για βοήθεια έκτακτη σε σώματα ανταρτών

Μάχη Καστανόφυτου (πρώην Οσνίτσανη)

Ο Μανιάτη Ανθυπολοχαγός **Αντώνης Βλαχάκης (καπ. Λίτσας)** με 85 άνδρες επιτέθηκε στο **Καστανόφυτο** εναντίον των κομιτατζήδων **Μήτρου Βλάχου** και **Κυριάζου** που είχαν περίπου 100 άνδρες.

Επενέβησαν 750 Οθωμανοί και οι κομιτατζήδες διέφυγαν.

Ο Λίτσας σκοτώθηκε από έκρηξη μιας βόμβας στα χέρια του.

Συνολικά σκοτώθηκαν 16 Έλληνες, 9 κομιτατζήδες και πολλοί Οθωμανοί (140;)

Ο ματωμένος γάμος Σκλήθρου 14 Νοεμ. 1904

Ο Κατεχάκης, ο Καούδης, ο Καραβίτης και ο Πούλακας με τους άνδρες τους επιτίθενται στο χωριό Σκλήθρο σε ένα σπίτι που γίνεται γλέντι γάμου με παρόντες σημαντικούς κομιτατζήδες και Βούλγαρους αξιωματικούς.

Γίνεται μακελιό με **25 νεκρούς** και μεταξύ αυτών τρεις γυναίκες +19 κομιτατζήδες

Επίθεση σε Ζαγορίτσανη

25ης Μαρτίου 1905
έδρα φανατικών εξαρχικών και κομιτατζήδων

Προηγήθηκαν από τους κομιτατζήδες:

- Πυρπόληση Μονής Αγίου Νικολάου Κορομηλιάς (Σλίβενη) και δολοφονία ηγουμένου Ανθίμου και μοναχών
- Πυρπόληση Μονής Αγίου Νικολάου Τσιριλόβου
- Δολοφονία δασκάλου στο Κεφαλάρι (Βασίλειος Μελεγκάνος)
- Επίθεση σε Μονή Αγίου Αθανασίου Ζηκοβίστης

160 αντάρτες με καπετάνιους τους Δούκα, Βάρδα, Καούδη, Γύπαρη, Δικώννυμο-Μακρή, Καραβίτη, Γκούσα, Πουλάκα **επιτίθενται στην Ζαγορίτσανη** και σκοτώνονται πολλοί Εξαρχικοί. Βρέθηκαν **62 (79) νεκροί** μεταξύ των οποίων έξι γυναίκες, δύο παιδιά και **11 πατριαρχικοί**.

Η κοινή γνώμη στην Ευρώπη

- Αποτροπιασμός για τις επιθέσεις στο **Σκλήθρο** και στη **Ζαγορίτσανη** (σήμερα Βασιλειάδα)
- Απόφαση Πατριαρχικών για αποφυγή ακροτήτων (Κ. Μαζαράκης)

Ο αγώνας στην ανατολική Μακεδονία

Σημαντικοί καπετάνιοι

- Θανάσης Χατζηπανταζής
- Στέργιος Βλάχμπεης.
- Καπετάν-Γιαγκλής
- ο ιερέας καπετάν-Ανδρούτσος
- Δούκας Ζέρβας
- Μητρούσης Γκογκουλάκης.

Σημαντικός ο ρόλος του **μητροπολίτη Δράμας Χρυσόστομου Καλαφάτη** του δολοφονηθέντος στη Σμύρνη το 1922

Στέργιος Βλάχμπεης

Καπετάν Δούκας Γαϊτατζής (Ζέρβας)

- Στη Δυτική Μακεδονία το 1904 υπαρχηγός του Κατεχάκη
- Το 1905 επικεφαλής ομάδας 20 ατόμων πήγε στην Ανατολική Μακεδονία και **συμμετείχε σε μάχες:**
- Φυλλίδας
- Άνω Νευροκοπίου
- Σιντικής
- Παγγαίου
- Γράτσιανης (σήμερα Αγιοχώρι), όπου εξοντώθηκε ο κομιτατζής **Τόντορ Πανίτσα** (ομάδας Σαντάνσκι)*

---

*Είχε δολοφονήσει τον Σαράφωφ και τον Γκαρβάνωφ

Αύξηση οθωμανικών αποσπασμάτων

- 1907-1908 Αυξήθηκαν πολύ τα οθωμανικά αποσπάσματα
- Όταν αντιλαμβάνονταν συγκρούσεις ανταρτών επενέβαιναν με πολύ στρατό

Επανάσταση Νεοτούρκων

Ιούλιο 1908

Διακοπή Μακεδονικού Αγώνα

- Πολλές ελπίδες για ίσα δικαιώματα
- Συγκεντρώσεις και γλέντια για την ειρήνευση
- Τέκτονες με στολές
- Μουσουλμάνες χωρίς φερετζέ

Όμως:

Επικράτησε η **Εθνικιστική τάση** έναντι της **Φιλελεύθερης**

Το προσωπείο των Νεοτούρκων γρήγορα κατέπεσε

Επεδίωκαν αναζωογόνηση κάνοντας ανακαίνιση με παλαιά υλικά

Σύνθημα Νεοτούρκων: η Τουρκία στους Τούρκους

Ελλάς, Σερβία, Βουλγαρία, Μαυροβούνιο συνασπίστηκαν το 1912 και νίκησαν τους Τούρκους στα Βαλκάνια

Η Ελλάδα διπλασιάστηκε μετά από πολέμους
Ωστόσο ο Μακεδονικός αγώνας δεν έληξε...

Το **1934**, η Γραμματεία Βαλκανικών Κρατών της Κομμουνιστικής Διεθνούς αποφασίζει την υιοθέτηση ενός «**Μακεδονικού έθνους**» και αγώνα για την αυτοδιάθεσή του στο πλαίσιο μιας «**Μακεδονικής Δημοκρατίας των Εργαζόμενων Μαζών**».

Στις 2 Αυγούστου **1944** η Αντιφασιστική Συνέλευση για την Εθνική Απελευθέρωση της Μακεδονίας (ASNOM) διακήρυξε τη **Λαϊκή Δημοκρατία της Μακεδονίας** ως μέρος της **Λαϊκής Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γιουγκοσλαβίας** (νονός ο Γιόζεφ Μπροζ Τίτο).

Η 5^η ολομέλεια της ΚΕ του ΚΚΕ το **1949** με πρόταση Ν. Ζαχαριάδη υποστήριξε τη δημιουργία
«**Ανεξάρτητης Μακεδονίας του Αιγαίου**»

Ο Μακεδονικός αγώνας δεν έληξε

Η **Ομόσπονδη Δημοκρατία της Μακεδονίας** ανεξαρτητοποιείται με τη διάλυση της Γιουγκοσλαβίας το 1991. Αυτοαποκαλείται **«Δημοκρατία της Μακεδονίας»!**

Απρίλιο 1991 στο Σύνταγμα: άρθρο 49 παρ. 1 αναφέρεται: **«Η Δημοκρατία, μεριμνά για την κατάσταση και τα δικαιώματα του σλαβομακεδονικού λαού στις γειτονικές χώρες»!!!**

Αλυτρωτικές ενδείξεις – πράξεις

Προοίμιο Συντάγματος

Χάρτες του κράτους μέχρι και την Πιερία

Χαρτονομίσματα με Λ. Πύργο Θεσ/νίκης

Σημαία με αστέρι της Βεργίνας

Σχολικά βιβλία (έθνος Μακεδόνων, αλύτρωτα εδάφη στην Ελλάδα και Βουλγαρία)

Αγάλματα υπερμεγέθη Μ. Αλεξάνδρου και Φιλίππου

Ονόματα δρόμων

Διεθνής καμπάνια (σε Καναδά και Αυστραλία: μετανάστες οργανώνουν εκδηλώσεις)

Χάρτης των Σκοπιανών

Φαραωνικά αγάλματα

Συλλαλητήρια για την κλοπή του ονόματος Μακεδονία

Όλοι οι Θεσσαλονικείς διαδηλώνουν
το 1992 και 2018

Ο σημερινός Μακεδονικός Αγώνας (ονομασία του κράτους των Σκοπίων)

Γράφω, και η γραφίδα τρέμει από οργή. Τι θα πει γεωγραφικός όρος; Θα έχουν καρφίτσωμένο στο πέτο τους οι Σκοπιανοί ταμπελίτσα με την ένδειξη «είμαι της γεωγραφικής και όχι της ιστορικής Μακεδονίας»;

Αυτές οι γελοιότητες και οι διπλωματικές τσαρλατανιές, σε ποιους απευθύνονται; Οι Αμερικανοί μας χλευάζουν για το συνεχές γονάτισμα, οι Σκοπιανοί μας ξεφτιλίζουν διεθνώς και αντί να στυλώσουμε τα πόδια, οδηγούμαστε, σερνόμαστε στη μεγαλύτερη προδοσία από καταβολής κράτους.

«Τι πάθηκαν, τι γίνηκαν του κόσμου οι αντρειωμένοι»;

Δημήτρης Νατσιός

δάσκαλος-Κιλκίς

Αντίβαρο, Φεβρουάριος 2008

Τέλος ομιλίας, σας ευχαριστώ

και μη ξεχνάτε

Ο μακεδονικός αγώνας συνεχίζεται, οι κίνδυνοι ελλοχεύουν

